

● UiO, 24.03.2010

Margrethe Kvarenes og Torunn Reksten

Språkrådet – statens fagorgan i språkspørsmål

Mål: Norsk skal være i bruk i alle deler av samfunnslivet.

Vi arbeider for å øke kunnskapen om norsk språk.

I praksis betyr det at vi blant annet

- informerer om god og rett norsk
- svarer på språkspørsmål
- arbeider for å utvikle norskspråklig fagspråk og terminologi
- gir diplom for godt navnevevt
- godkjenner ordbøker og ordlister til bruk i skolen
- følger opp lov om målbruk i offentlig teneste
- forvalter rettskrivningen i nynorsk og bokmål
- følger med på hvordan språket utvikler seg
- er høringsinstans

kjøttkølle

grønn navlesopp

vrangtussehatt

stor hengepig

lumsk rødneende parasollsopp

Språktjenesten for statsorganer

Hvem er vi?

- en egen tjeneste i Språkrådet
- fem rådgivere i full stilling

Hvilke mål har vi?

- bedre og klarere språk i staten
- bedre fordeling mellom bokmål og nynorsk

Hva gjør vi?

- lager informasjonsmaterieill
- holder kurs
- gir råd
- svarer på språkspørsmål
- vurderer tekster

Hvorfor skal vi arbeide for et klarere språk i staten?

- Klart språk fremmer demokratiet. Når folk forstår informasjon fra det offentlige, kan de delta i det som angår dem.
- Et godt offentlig språk øker folks tillit til myndighetene.
- Man sparer tid og penger på å skrive forståelig.

Konklusjon:

Det lønner seg for samfunnet å investere i et bedre offentlig språk!

Klarspråk

Klarspråk er kommunikasjon som mottakerne forstår første gang de hører eller leser den.

Et dokument er skrevet i klarsprak dersom mottakerne

- finner det de trenger
- forstår det de finner, og
- bruker det de finner, til å gjøre det de skal

Godt språk må være korrekt.

Godt språk må også være klart.

Korrekt + klart = godt

Ærresånøyea?

Ja!

Fordi:

Det er autoritetsundergravende å slurve med språket.

Slikt tar oppmerksomheten bort fra innholdet.

Per Egil Hegge

Fjernstudier / Deltidsstudier

Universitetet i Bergen tilbyr:

Norsk som **andre språk**; **PRISME**.

Ett nettstudie for deg som ønsker å undervise i norsk for fremmedspråklige elever.

Årstudier **Tysk** og **Fransk**.

I tillegg tilbyr vi **Engelsk** for lærere og lærerstudenter ved University of Newcastle, heltid over ett år i Newcastle.

Søknadsfrist 22. desember.

Ingen studieavgift, bare semesteravgift.

Oppstart vil være avhengig av antall påmeldte.

Søknadsskjema og nærmere opplysninger:
www.hf.uib.no/fakultet/EVU/
E-post: evu@hffa.uib.no

UNIVERSITETET I BERGEN
Det historisk-filosofiske fakultet

Et skilt i Dr...

ADVARSEL

Vannet er grunt. Det er derfor svært farlig å stupe fra murkanten.

ADVARSEL

Det er farlig å stupe fra murkanten. Vannet er grunt.

Brev fra Försäkringskassan

Målgruppe: vanlige pensjonister

Formål: å redegjøre for utregningen av garantipensjon

Smakebit:

«Av kapitel 6 paragraf 2 GPL framgår att garantipensionen ska ändras om det föranleds av en ändring av den pension eller de belopp som ingår i beräkningsunderlaget enligt kapitel 2 paragraf 4 samma lag.»

Resultat: telefonstorm

Kostnad: 400 000 + 285 000 + ukjent beløp

Statens kommunikasjonspolitikk

«Staten skal bruke et klart språk som skal kunne forstås av alle aktuelle målgrupper.
(...)»

Dårlig og uklart språk i dokumenter kan medføre at innbyggerne går glipp av rettigheter, plikter, statlige ordninger og muligheter for aktiv samfunnsdeltakelse. Et uklart språk i for eksempel brev og skjemaer kan bidra til merarbeid, både for innbyggerne og staten.

Språket i statlige tekster skal være korrekt, og statsansatte skal følge gjeldende regler for rettskrivning og målbruk.»

FOLKETRYGDEN

Krav om ytelse ved fødsel og adopsjon

Kravet skal sendes NAV lokalt der du bor.

Krav skal settes fram selv om du/dere mottar full lønn fra arbeidsgiver

Nullstill

Nullstill skjemaet før du lukker det.

1 Krav om

1.1 Foreldrepenger fødsel	☐	Termin dato (legeattest vedlegges) dag, mnd., år	Skjedde fødselen i hjemmet/under transport	Antall barn
1.2 Engangsstønad	☐		Ja ☐	
1.3 Foreldrepenger adopsjon	☐	Fødselsdato dag, mnd., år	Dato for omsorgsovertakelsen dag, mnd., år	Antall barn
1.4 Engangsstønad	☐			

2 Hvem kravet gjelder for

2.1 Begge foreldre (Se informasjon til felt 5.3 - 5.6)	☐	2.2 Bare mor	☐	2.3 Bare far	☐
Årsak til at dere ikke skal dele perioden (Krysset av for bare mor eller far)					
2.4 Aleneomsorg	☐	2.5 Annet (oppgi årsak i felt 2.6) (Se orienteringen)	☐		
2.6 Dersom far har rett til fedrekvoten men ikke ønsker den, kan ikke mor få disse ukene					

For NAV lokalt

Mottatt dato	Krav reg EDB
	NAV lokalt

Må vurderes nærmere

3 Personopplysninger (skal alltid fylles ut for mor og far)

FOLKETRYGDEN

Søknad om ytelse ved fødsel og adopsjon

Den som får barn ved fødsel eller adopsjon, og er medlem av folketrygden, har rett på foreldrepenger eller engangsstønad. Du finner mer informasjon om det bakerst i skjemaet.

Foreldrepenger kan betales gjennom arbeidsgiver eller direkte fra NAV. Uansett må du fylle ut og sende inn dette skjemaet.

Søknaden skal sendes til NAV lokalt der dere bor.

Fyll ut skjemaet så nøyaktig som mulig, slik at NAV kan fatte riktig vedtak. Se veiledning under hvert punkt.

Nødvendig dokumentasjon:

- lønsslipp, kopi av selvangivelse, næringsoppgave eller lignende
- bekreftelse på terminato fra jordmor eller lege hvis fødselen ikke har funnet sted
- eventuell dokumentasjon på hva mor skal gjøre mens far får foreldrepenger som ikke er fedrekvote

For at NAV skal kunne beregne hvor stort beløp du skal ha, må arbeidsgiveren fylle ut skjemaet "Inntekts- og skatteopplysninger for arbeidstaker" (NAV 08-30.01).

1 Jeg/vi søker om:

1.1 Foreldrepenger ved fødsel ☐	Termin dato (legg ved legeattest) – dag, måned, år	Skjedde fødselen i hjemmet eller under transport? ☐ Ja	Antall barn i denne fødselen:
1.2 Engangsstønad ☐			
1.3 Foreldrepenger ved adopsjon ☐	Fødselsdato – dag, måned, år	Dato for omsorgsovertakelsen – dag, måned, år	Antall barn som ble adoptert:
1.4 Engangsstønad ☐			

Veiledning punkt 1

1.1 Hvis fødselen ikke har funnet sted, oppgir du termin dato. Datoen må dokumenteres av lege eller jordmor.
Hvis fødselen har skjedd hjemme eller under transport, kan dere ha rett til andre ytelser fra folketrygden.

1.3 Dere skal oppgi barnets fødselsdato og dato for når dere overtok/overtar omsorgen for barnet. Ved adopsjon fra utlandet regnes som regel dato for når foreldrene kommer til Norge sammen med barnet og får den daglige omsorgen, som dato for omsorgsovertakelse.
Hvis dere overtar omsorgen mens dere er i utlandet, oppgir dere dato fra adopsjonspapirene.

2 Hvem søknaden gjelder for

2.1 Begge foreldrene ☐	2.2 Bare mor ☐	2.3 Bare far ☐
--	--	--

For NAV lokalt

Mottatt dato	Krav datareg.
	NAV lokalt

Ordliste

foreldrepenger	>	stønad til foreldre som har født eller adoptert barn, og som har opptjent rett til dette gjennom arbeid, trygd eller lignende
engangsstønad	>	stønad til mødre som ikke har opptjent rett til foreldrepenger
medlemskap i folketrygden	>	den som er bosatt i Norge, er som hovedregel medlem i folketrygden og har rett til ytelser derfra. Personer som ikke er bosatt i Norge, kan være medlem på visse vilkår, se www.nav.no
stønadsperiode	>	perioden du får foreldrepenger
dekningsgrad	>	størrelsen på stønaden, 80 eller 100 prosent av full lønn
fedrekvote	>	den delen av stønadsperioden som er forbeholdt far, minimum seks uker

Aktuelle lover

[Hvilke skal vi sette inn her?]

Aktuelle brosjyrer

[Hvilke skal vi sette inn her?]

Undersøkelse om offentlige skjemaer

- I 2008 samarbeidet Statistisk sentralbyrå (SSB) og Språkrådet om en undersøkelse.
- Formålet var å undersøke hva som skal til for å gjøre skjemaer mer brukervennlige.
- Skjemaet «Krav om ytelse ved fødsel og adopsjon» ble plukket ut.
- Fire brukere skulle fylle ut tre ulike versjoner av skjemaet.
- Testen var tredelt. Testpersonene skulle
 - lese informasjon om og veiledning til skjemaet
 - fylle ut selve skjemaet
 - intervjues om enkelte tema i skjemaet
- Hver test varte i ca. to timer.
- Testen ble utført av SSB.

Prosjektet *Klart språk i staten*

- Fornyings- og administrasjonsdepartementet er oppdragsgiver.
- Difi og Språkrådet gjennomfører.
- Dette er hovedtiltakene:
 - kurs
 - økonomisk støtte og faglig rådgivning
 - pris for godt språk i staten
 - nettside med verktøy og inspirasjon

STARTHJELP

- ▶ Vær klar
- ▶ Gå på kurs
- ▶ Søk støtte
- ▶ Ta prisen

VERKTØY

- ▶ Skriveråd
- ▶ Lage språkprofil
- ▶ Eksempeltekster
- ▶ I klartekst – blogg
- ▶ Quiz

FAKTA

- ▶ Begrepet klarspråk
- ▶ Lær av andre
- ▶ Undersøkelser
- ▶ Publikasjoner
- ▶ Tåkeprat

Nettsidene

SØK

Snarveger

Klarspråk i praksis: Hva kan du gjøre selv?

Sliter du med skriveingen? Da skal du vite at dette nettstedet har mange gode generelle råd til skribenter. På siden «[Skriveråd](#)» finner du nyttig verktøy, blant annet sjekklister for skribenter, Kansellisten, nynorsk hjelp og lesbarhetsberegner.

Blogginlegg: Kva las du no?

(18.5.09) Språk er makt. Offentlege dokument og brev grip inn i kvardagen til det norske folk. Kva skjer når mottakaren ikkje forstår? Det sat ein gong ei kvinne og gret fordi ho hadde fått brev frå ein offentlig etat. Kvinna sat på ein benk utanfor huset der eg budde, eg sette meg ned for å hjelpe henne. Høgskuleeksamen i nordisk språk til trass, eg hadde vanskar med å forstå innhaldet.

Tåkeprat: Pensjonssvar til besvær

(28.4.09) En innsender har reagert på et svar han har fått fra sin pensjonskasse (vi har fjernet navnet). Han spurte nemlig pensjonskassen hvordan etteroppgjøret fra 2008 blir beregnet, og fikk dette svaret:

«Dersom du fra fylte 65 år går over fra en folketrygdberegnet AFP til AFP beregnet etter reglene for alderspensjon i samme kalenderår, vil du ved AFP-oppgjøret få inntekten i hele kalenderåret vurdert opp mot toleransegrensen. Inntekten fordeles over 12 måneder. Pensjonen blir så redusert for utbetalingsmånedene frem til den dag pensjonen ble omregnet.»

Vet du om et prisverdig språktiltak i staten?

(15.4.09) Språkrådet og Direktoratet for forvaltning og IKT lanserer Statens klarspråkpris, en pris for godt språk i staten. Statens klarspråkpris skal gå til et statsorgan som gjør en ekstraordinær innsats for å bruke et klart, forståelig og brukervennlig språk i sine tekster til publikum.

Blogginlegg: Om deling av kunnskap og deling av ord

(3.4.09) *Gjesteblogger er Kirsten Hemmer*

KLART SPRÅK I STATEN

– Statstilsette skal skrive så folk forstår. Eit demokrati kan ikkje fungere viss ikkje folk forstår informasjon frå det offentlege.

Heidi Grande Røys

SISTE BLOGGINLEGG:

- ▶ [Kva las du no?](#)
- ▶ [Om deling av kunnskap og deling av ord](#)
- ▶ [Tåkeprat: Balansekunst](#)
- ▶ [Brev fra futen](#)
- ▶ [Man hører så mye dumt](#)
- ▶ [Kan du skrive så jeg forstår hva du mener?](#)
- ▶ [Er det så nøye, da?](#)
- ▶ [Det e itjnå som kjem tå sæ sjøl](#)
- ▶ [Tåkeprat: Granskning med konsekvensaspekt](#)
- ▶ [Tåkeprat: Mørketall](#)

QUIZ

Er du god i norsk?
Ta quizen vår og sjekk stødd.
Har du spelt? [Sjå resultatlista her.](#)

Klikk for **Quiz**

MINIFILM «SÅNN GJØR VI DET HOS OSS»

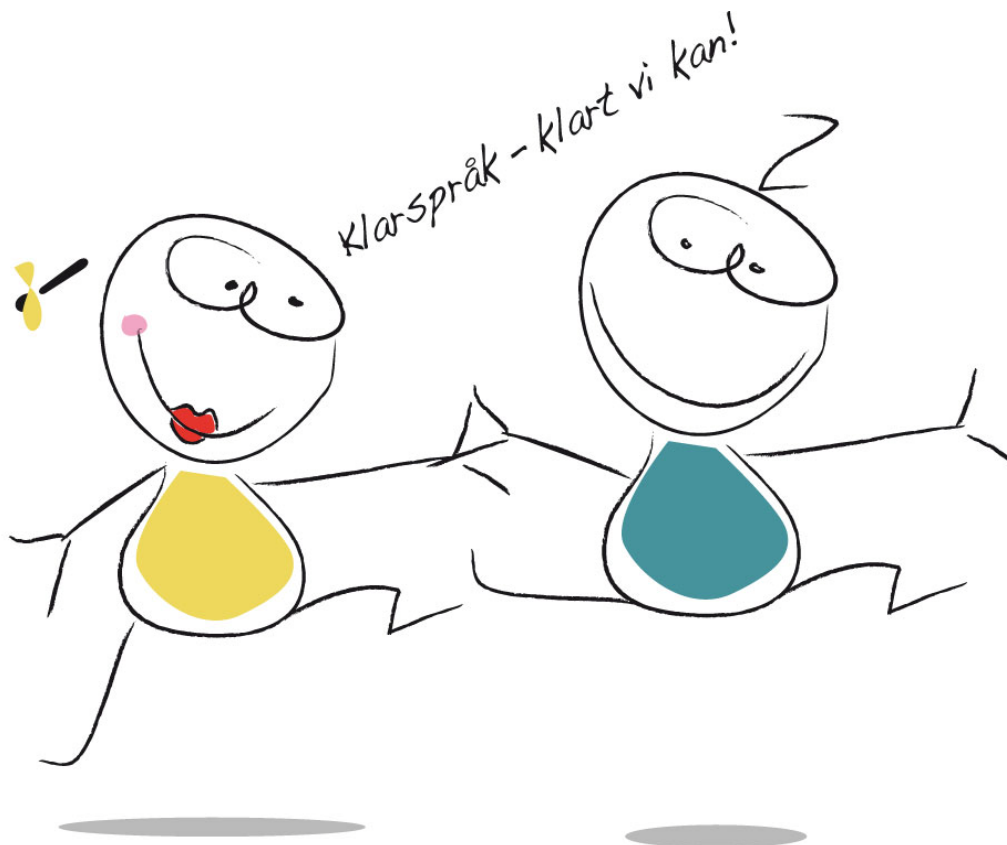
Hvorfor trenger vi klarspråk? Bli med Henrik på skrivekurs og få svar i løpet av ett minutt og femten sekunder.

Stor og tung

- Bruker skjemaer og veiledninger som kan være inntil 30 år gamle. Dokumentene er i sin tid laget stort sett for å dekke interne informasjonsbehov.
- Erkjenner problemet, men har ikke mye interne ressurser å sette av.
- Har begynt med en håndfull mye brukte brev.

Utlendingsdirektoreatet: Med fynd og klem!

UDIs oppskrift:

- bevisstgjøre
- engasjere
- aktivere
- informere
- forankre
- begeistre

Få smaken på
klarspråk

Klarspråk
er deilig

Klarspråk
er deilig

Klarspråk
er deilig

Få smaken på
klarspråk

Klarspråk
er deilig

Klarspråk
er deilig

Få smaken på
klarspråk

Få smaken på
klarspråk

Klarspråk
er deilig

Få smaken
klarspråk

klarspråk

Klarspråk

Informasjon fra det offentlige skal være forståelig for alle. Da er det viktig at språket er enkelt, klart og tilpasset brukerne. Men hva betyr egentlig det?

Språktips fra Klabert

Hver uke kommer det nye språktips fra Klabert!

UDIs språkprofil (ferdig i juni 2009)

UDI jobber med å utvikle en egen språkprofil. En språkprofil er en samling

Spørsmål om klarspråk?

Klabert hjelper deg gjerne!

Språkverktøy

Her finner du lenker til gode hjelpemidler for et godt språk.

Hvilke ord skal ut?

Klabert tar gjerne imot forslag til hvilke ord og uttrykk vi bør kvitte oss med. Her finner

Relatert innhold

Nyheter

Dyrt med byråkratspråk >>
Klarspråk på k(r)oppen >>
Klart språk i staten >>
Konkurranse: Hvilke ord skal ut?
>>
- Vi skal bli flinkest i klassen i språk >>

Sagt om språk:

"Vi må ikke bare tale slik at tilhørerne kan forstå oss, men slik at de ikke kan misforstå oss."

(Quintilian)

Språktips fra Klabert

Hver uke kommer det nye språktips fra Klabert!

Når bruker vi "?

Her finner du de fire viktigste reglene for bruk av anførelstegn.

Anførelstegn brukes ved

- ordrette sitater

"Vi har besluttet å legge ned arbeidet i Kommunikasjonsstaben", sa Sigurd Skjefstad.

Unntak: Hvis sitatet har vært bearbeidet, skal vi bruke sitatstrek og ikke anførelstegn.

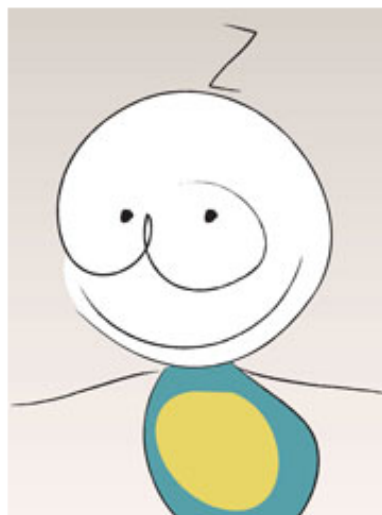
- Vi legger ned arbeidet i Kommunikasjonsstaben, sa Sigurd Skjefstad.

- markering av (ironisk) distanse overfor bruken av ordet

- "Velferdspartiet" FrP vil senke sosialsatsene, sa SV-ordføreren.

Unntak: Gjelder ikke dersom ordet *såkalte* er med.

- Det såkalte velferdspartiet FrP vil senke sosialsatsene, sa SV-ordføreren.

I denne spalten svarer Klabert på spørsmål om det norske språk, og om hvordan vi skal skrive i UDI. Hver uke vil han komme med nye gullkorn.

Har du spørsmål til Klabert?
Send en e-post til sprak@udi.no!

herboende
Inkurie

Her kan vi bruke passiv:

- ↳ Lederne har også et ansvar for å se til at retningslinjene blir fulgt.
- ↳ Ansatte skal melde fra til nærmeste leder hvis de får kjennskap til at kolleger utsettes for krenkende handlinger.
- ↳ Kommer UNE til at vedtaket er ugyldig, skal saken **sendes** tilbake til direktoratet for ny behandling.
- ↳ Den som gjør et lovbrudd, må **stilles** ansvarlig for det.
- ↳ Uttrykket *etniske minoriteter* **brukes** ofte.

Tørst på klarspråk

Godt språk i UDI

Utlendingsdirektoratets språkprofil

Försäkringskassan

Systematisk og langsiktig

- Uttalt målsetting fra 1950-tallet: Å bruke et lettfattelig språk i kontakt med brukerne/kundene.
- Tabbe i 2002: Brev med uklar ordlyd kostet mange hundre tusen kroner.
- Retningslinjene kom i 2005: Interne retningslinjer for skriving av vedtak.
- Egen, intern språkkonsulenttjeneste opprettet i 2006:
 - gruppe på seks personer (i *enheten för kundbemötande*)
 - **tett samarbeid mellom språkkonsulenter og jurister**

Statens pensjonskasse (SPK): Problem! Løsning!

Problem: En gruppe tidligere medlemmer får ikke pensjonen de har krav på.

Avgrensning: Forbedre de tekstene som skaper størst problemer.

Prosjektorganisering (arbeidsgruppe):

- jurister
- kommunikasjonsfolk
- saksbehandlere
- teknisk kompetanse (IT)

Resultat:

- "SPKs retningslinjer for utforming av brev"
- kurs, kampanjer, fortsatt trykk fra ledelsen
- 20 radikalt forandrede brev, 2 nye skjemaer

Retningslinjer for utforming av brev i Statens Pensjonskasse

Disse retningslinjene gjelder først og fremst for brev som blir sendt til personlige medlemmer. Felles for retningslinjene er at de peker mot det samme målet: det forståelige og tydelige brevet som kommuniserer godt og hensiktsmessig med forskjellige lesere.

Etter hver enkelt retningslinje kommer ett eller flere utdypende spørsmål og så gjerne ett eller flere eksempler. Tallene i eksempelbrevet nederst til venstre svarer til tallene i retningslinjene på denne siden.

A Innhold i brevet

1 Hovedbudskapet skal komme frem allerede i overskriften og utdypes i første avsnitt.

- Har du skilt mellom hva som er viktig for deg, og hva som er viktig for leseren?
- Er hovedbudskapet tydelig formulert slik at leseren skjønner hva som er hovedbudskapet?

🔗 Oppsatt alderspensjon

🔗 Du kan ha rett til oppsatt alderspensjon

2 Du skal tydelig fortelle hvorfor leseren får brevet, og hva han eller hun skal gjøre som følge av brevet.

- Har du satt brevet inn i en sammenheng og forklart hvorfor leseren får brevet?
- Har du gjort tydelig hva leseren skal gjøre som følge av brevet? Skal leseren for eksempel sende inn eller fylle ut noe, eller inneholder brevet bare generell informasjon?

🔗 Vi sender dette brevet til deg nå før du når pensjonsalder, for å sjekke om opplysningene vi har registrert om deg, er korrekte. Hvis du oppdager

🔗 Hvis et medlem mener at det er særlige grunner for at vedkommende skal få pensjon, bes det oppgitt hvilke særlige grunner medlemmet mener er til stede.

🔗 Hvis du mener at det er særlige grunner for at du skal få pensjon, ber vi deg om å oppgi hvilke særlige grunner du mener er til stede.

4 Forklar vanskelig innhold i brevet, det er ikke et mål i seg selv å skrive knapt.

- Er innholdet i brevet tilstrekkelig forklart eller kjent for leseren?
- Har du tenkt kritisk gjennom at begreper og formuleringer som er selvsagte for deg, ikke nødvendigvis er selvsagte for alle leserne dine?

Eksempel:

🔗 Etter våre opplysninger kan du fra fylte 65 år ha rett til oppsatt alderspensjon fra Statens Pensjonskasse. Pensjonen blir beregnet etter det antall år du har vært medlem i Statens Pensjonskasse.

🔗 Du har tidligere vært medlem i Statens Pensjonskasse. Dermed kan du ha opparbeidet deg rett til en fremtidig alderspensjon fra oss. Dette kaller

Oppsatt alderspensjon

Etter våre opplysninger kan du fra fylte 65 år ha rett til oppsatt alderspensjon fra Statens pensjonskasse. Pensjonen blir beregnet etter det antall år du har vært medlem i Statens Pensjonskasse.

[...]

Følgende opplysninger må sendes oss innen ...:

Før

Liks:50. Det betyr at teksten regnes som **middels vanskelig, vanlig avistekst.**

Du kan ha rett til oppsatt alderspensjon fra Statens pensjonskasse

Du har tidligere vært medlem i Statens pensjonskasse. Dermed kan du ha opparbeidet deg rett til en fremtidig alderspensjon fra oss.

Dette kaller vi for **opsatt alderspensjon**. Du får dette brevet nå fordi du nærmer deg 65 år og selv må fremme et krav for å få denne oppsatte pensjonen utbetalt.

Etter

Liks:40. Det betyr at teksten regnes som **lettlest, skjønnlitteratur, ukeblader.**

Eksempler på språkforbedring: Helseøkonomiforvaltningen

- 1 HELFO gjør oppmerksom på retten til å se sakens dokumenter etter forvaltningsloven § 18.
 - Vi gjør oppmerksom på at at forvaltningsloven § 18 gir deg rett til å se sakens dokumenter.

- 2 Ved Regionskontorets vedtak av <dato> ble dekning av utgifter til <behandling> avslått.

Etter at oversendelsesbrevet av <dato> ble sendt deg, har du kommet med ytterligere merknader. Blant annet hevdes at lidelsen er en sjelden/alvorlig sykdom.

- Regionskontoret vedtok <dato> å avslå din søknad om å få dekket av utgifter til <behandling>.

Etter at du mottok oversendelsesbrevet, har du kommet med ytterligere merknader. Blant annet hevder du at lidelsen er en sjelden/alvorlig sykdom.

3 Avgjørelsen kan ankes inn for Trygderetten.

- Du kan anke avgjørelsen inn for Trygderetten.

4 Vilkårene for å gi oppreisning for oversittet klagefrist er etter dette ikke oppfylt. Klagen avvises.

Som følge av at klagen avvises vil den ikke bli behandlet videre av HELFO.

- Vilkårene for å gi oppreisning er ikke oppfylt, og HELFO avviser derfor klagen. Det betyr at vi ikke kommer til å behandle klagen videre.

lastet opp bilder, kanskje gjort slutt på et forhold, fått en ny venn – ble videresendt til alle vennene som små telegrammer, ble det nesten revolusjon. En tidel av Facebooks daværende brukere deltok i protestgrupper, og det kom også til demonstrasjoner utenfor Facebooks daværende kontor.

Epost? Hos Facebook tok de stormen med ro. Tallene viste at nettstedet ble mer brukt etter omleggingen. Og etter bare noen små forandringer, var alt rolig igjen.

- Integritet er jevngodt med kontroll, sier Javier Oliven.

- Nyhetsoppdateringene samlet jo bare alt på ett sted.

Han sammenligner Facebook med Google, som vilkårlig tråler nettet og kjører omkring med en bil som fotograferer alt og alle. På Facebook kan brukerne selv velge hvem som kan se hva. Men det Zuckerberg & Co satser på, er at folk skal venne seg til det. De har lyktes så langt.

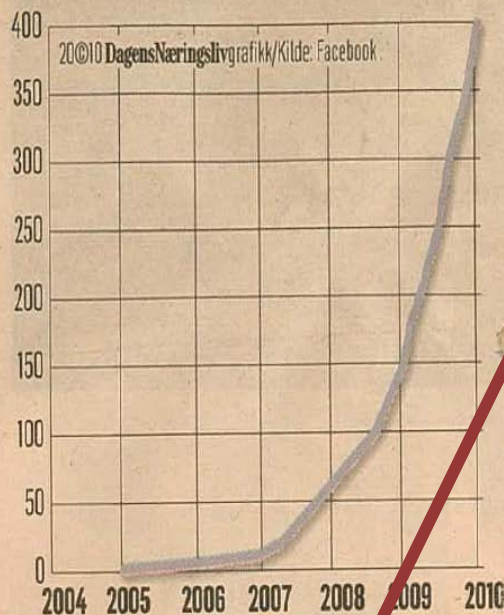
- For oss er det viktig at vi fortsetter å ta sjanser, at vi beveger oss fort. At vi fortsetter å være en teknologisk bedrift, sier Javier Oliven.

Det ryktes at det neste store spranget blir en eposttjeneste. Oliven vil ikke kommentere dette.

- Det spiller virkelig ingen rolle. Dersom vi starter en e-posttjeneste, så gjør vi det en dag og 400 millioner mennesker kommer til å bruke den, sier han selvsikkert.

Fra null til 400 millioner brukere på seks år

Antall aktive brukere i millioner

Så var det dette med størrelsen på Facebook med nesten en halv milliard brukere som kanskje kan bli vanskeligere å gjennomføre endringer? Og hva om én prosent kommer til å spørre om noe? Det blir jo fem millioner spørsmål?

- Derfor må vi gjøre det så enkelt at ingen har noe å spørre om.

magasinet@dn.no

«... [H]va om én prosent kommer til å spørre om noe? Det blir jo fem millioner spørsmål?»

- Derfor må vi gjøre det så enkelt at ingen har noe å spørre om.»

Dagens Næringsliv 6./7. mars 2010
Språkrådet

Konkrete skriveråd (fra Vær klar-plakaten på www.klarspraak.no)

- **Kva er budskapet din?**
- **Kven er mottakaren din?**
- **Kva er stoda?**

- **Innhald**
 - • Kom raskt til saka. Skriv det viktigaste først.
 - • Skriv kort. Då sparar du plass, og mottakaren sparar tid.
 - • Ta berre med det som er relevant for mottakaren.
 - • Vel ein passe personleg tone.
- **Avsnitt**
 - • Lag ein tydeleg struktur og del teksten inn i avsnitt.
 - • Lag overskrifter som høver til innhaldet i avsnitta.

Konkrete skriveråd

▪ **Ord**

- • Bruk heller korte ord enn lange.
- • Forklar vanskelege ord.
- • Ikkje bruk vage og upresise ord.

▪ **Setningar**

- • Ikkje bruk for mykje passiv. Fortel kven som gjer kva.
- • Bruk heller verb enn substantivuttrykk. Skriv heller «endre» enn «gjennomføre endringar».
- • Del opp lange setningar.
- • Syt for at det er god logisk samanheng mellom setningane.

▪ **Teiknsetjing og rettskriving**

- • Pass på teiknsetjinga. Med rett teiknsetjing blir teksten ryddig og lett å lese.
- • Ikkje stol på stavekontrollen. Les korrektur eller be ein kollega om å gjere det.
- • Bruk ordbøker!

Sånn kan det gå ...

... når setningsledd som hører sammen, står for langt fra hverandre.

orddeling

Bindest-reker

budsjett-aper

tran-sport

bidrag-syter

heisan-ordning

oppsikt-svekkende

velferd-spermisjon

hemmelighet-skremmeri

tenåring-spiker

pils-pisser (fra steinalderen)

svigermord-rømmen

kvalitet-svin

poten-spiller

Bindestrek

I bøyde former av forkortelser o.l. og i avledninger bruker vi bindestrek slik:

- pc-en, pc-er, pc-ene

Forkortelser

Hovedregel:

Ord som er

- forkortet bare i skrift, skal vanligvis ha punktum: *ca.*, *nr.*
- forkortet både i skrift og tale, har sjelden punktum: *NRK*, *AS*

Ikke punktum i forkortelser for mynt, mål og vekt: *kr*, *cm*, *kg*

Forkortelser

jamfør

→ jf. (ikke jfr.)

eventuelt

→ ev. (ikke evt.)

i henhold til

→ iht. (ikke ihht.)

telefon → tlf.

Forkortelser

blant annet → bl.a.

feks → f.eks.

mm

millimeter (mynt, mål, vekt) → mm

med mer → m.m.

Mellomrom

Husk mellomrom mellom tall og prosent.

→ Minimum 90 % av oppgavene skal være behandlet innen 3 uker.

Husk mellomrom mellom paragraf og tall.

→ I henhold til ligningsloven § 12-1 [...].

Passive, substantivsjuke setninger

- Aktive setninger forteller hvem som gjør hva.
 - Passivsetninger forteller hva blir gjort (av hvem).
 - Substantivtunge setninger forteller om gjøring (av noe).
-
- Aktiv: Vi vil drøfte saken.
 - Passiv: Saken vil bli drøftet.
 - Substantiv: Saken blir gjort til gjenstand for drøftelse.
-
- Aktiv: Far koker poteter.
 - Passiv: Potetene blir kokt.
 - Substantiv: Potetene blir gjort til gjenstand for koking.

Vage ord

Forhold

- For Kystverket innebærer dette et aktivt **forhold** i kystsonoplanlegging i samarbeid med lokale og regionale aktører.
- De behov og **forhold** som gjør seg gjeldende ...
- En samvirkelov [...] kan få betydning for salgslagenes organisatoriske **forhold**
- Vi ber Mattilsynet attestere **forhold** ved anleggene til [...] i Finnmark

Hva betyr *forhold* her?

Vage ord

«I forhold til forholdet så er det alvorlig»

- NN var i dialog med utvalget i forhold til spørsmål av denne karakter.
- En samvirkelov vil formelt sett ikke få betydning i forhold til salgslagenes oppgaver hjemlet i råfiskloven.
- Avdelingen mener de spesielle hensynene som gjør seg gjeldende både prinsipielt og juridisk i forhold til fiskesalgslagene, kan ivaretas ...

Trusselnivået i forhold til terror i Norge er per i dag LAVT.

(PST-sjefen til en nettavis)

Regjeringen vil skjerpe straffen i forhold til drap.

(Justisminister Storberget til NRK 28.05.09)

Vraket er til betydelig sjenanse i forhold til lokalbefolkningen.

(Olav Gunnar Ballo til NRK, om vraket av krysseren Murmansk)

Saken er blitt gammel i forhold til Per Nilsen, uten at han kan legges det til last.

(Dom fra Oslo tingrett)

Ordbruk – «fokus»

Fokus pokus

- På europeisk nivå har dette stor fokus.
- Programmene for informasjon, energibruk i bolig, bygg og anlegg, og energibruk i industri har en sterk fokus på energieffektivitet.
- I det følgende kommenteres de kjerneoppgaver som trenger ekstra fokus.
- xxx har høyt fokus på samarbeid på tvers av funksjonene i regionen.

Ordet «fokus» i Bokmålsordboka:

Fokus n3 (fra lat. 'arne, ildsted')

1 fys.: brennpunkt for linse

2 midtpunkt, sentrum *komme, stille i f- / være i f- for interessen*

3 med.: sete for sykkelig prosess

4 språkv: del av språklig budskap som avsenderen oppfatter som viktigst

LÆRERUTDANNEREN BJØRN

JEG ER LÆRERUTDANNER I MATEMATIKK, OG I DENNE BLOGGEN VIL JEG SKRIVE OM MATEMATIKK, LÆRERUTDANNING OG TILLIGGENDE HERLIGHETER.

FREDAG 5. MARS 2010

Mye forholdisme i det nye planverket

Språkteigen er et kjekt program, og i fjor hadde de et program om arbeid med enklere språk i staten. "Hun observerer at kansellispråket er på vei ut, men at vi i stedet har fått lange, innvikla setninger med moteord som 'fokus', 'perspektiv' og 'i forhold til'", sto det i [programomtalen](#) da Margrethe Kvarenes i Språkrådet var gjest.

Nysgjerrig som jeg er, har jeg sett på hvordan de nye nasjonale retningslinjene for de nye grunnskolelærerutdanningene klarer seg. Jeg fant 9 treff på "fokus", 37 treff på "perspektiv" og 14 treff på "i forhold til" i retningslinjene for 1-7-utdanningen - et dokument på 76 sider. Her er treffene på "i forhold til" i 1-7-utdanningen:

- "Retningslinjene er utfyllende i forhold til forskriften og skal være førende for institusjonenes programplaner."
- "Lærere må kunne tilpasse opplæringen i forhold til mangfoldet i elevgruppen."
- "Gjennom utdanningen skal det tilrettelegges for progresjon i forhold til forventet læringsutbytte tidlig i studiet."
- "Studenten kan vurdere skolen i forhold til samfunnsmandatet "

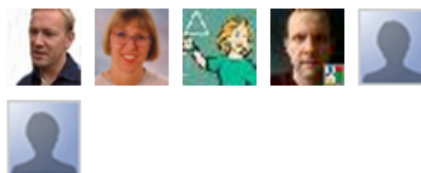
FØLGERE

med Google Kontaktnettverk

Følgere (6)

Allerede medlem? [Logg på](#)

Annonser fra Google

Samfunnsfaglige studier?

Høgskolestudier i samfunnsfag kommunikasjon og globalisering
www.mhs.no

Humor for arbeidslivet

TID FOR TOMGANG -
et ANTI-

- "Gjennom studiet skal studenten videreutvikle egen praktisk ferdighet i faget og få erfaring med et utvalg av materialer og arbeidsmåter som gir læringsutbytte i forhold til læreplan for grunnskolen med særlig vekt på barnetrinnet."
- "Studenten kan være en god rollemodell for elevene i forhold til ulike kulturelle og sosiale måltidskontekster."
- "Faget skal vise at naturvitenskapelige og teknologiske vurderinger gjøres i forhold til etiske verdier og idealer."
- "Studenten kan kritisk vurdere egen faglige praksis i forhold til gjeldende læreplan i samfunnsfag i grunnskolen."

Ikke alle disse er like ille. Men når det for eksempel sies at "Studenten kan være en god rollemodell for elevene i forhold til ulike kulturelle og sosiale måltidskontekster", betyr det da at studenten skal være en bedre rollemodell for elevene enn ulike kulturelle og sosiale måltidskontekster? Eller har man kommet i skade for å bruke "i forhold til" der man burde ha brukt "relatert til" eller rett og slett "i"?

Et "perspektiv"-eksempel til slutt: "I emnet arbeider ein vidare med dei åtte fagemna, samstundes som ein går nærare inn i nokre av dei og/eller arbeider med dei i eit særskilt perspektiv." Hva er forskjellen på å gå nærmere inn på noen av dem og å arbeide med dem "i et særskilt perspektiv"?

Forklar vanskelige ord, eller lag en ordliste

Om restauranter som bruker fine ord i menyene

«Dei nyttar faguttrykk i feil samanhengar. Når dei ikkje har innsikt sjølve, kan dei ikkje vente at gjesten skal få det. Vi skal lære av legane. Dei snakkar latin seg imellom, men norsk til pasienten. *Julienne* er eit fransk faguttrykk for 'strimla grønnsaker'. For kokken handlar det om kor lange og tjukke grønnsakene skal vere. Det gjesten treng å vite, er at det er snakk om strimlar. Vi kan ikkje skrive *julienne* utan forklaring. I same leia: Kvifor sel vi *torskeloins*? Kvifor ikkje *torskerygg* eller *ryggstykke av torsk*?»

Harald Osa, kokk

Forklar vanskelige ord, eller lag en ordliste

Eksempel på god ordforklaring

Prosessfullmektig:

Den som representerer en part i sivile saker, vanligvis en advokat.

Eksempel på mangelfull ordforklaring

Tinglysing:

Tinglysing av dokumenter skjedde tidligere ved domstolene, men ble gradvis overført og sentralisert til Statens kartverk i perioden 2004-2007. All tinglysing foregår nå ved Statens kartverk.

→Tinglysing:

Offisiell registrering og kunngjøring av et dokument for å gjøre det rettsgyldig.

Oppsummering om ordvalg

- Vær konkret, kall en spade for en spade.
- Sett deg i mottakerens sted, forklar det som bør forklares.
- Spar på ordene, kom til saken.

STARTHJELP

- ▶ Vær klar
- ▶ Gå på kurs
- ▶ Søk støtte
- ▶ Ta prisen
- ▶ Le og lær

VERKTØY

- ▶ Skriveråd
- ▶ Lage språkprofil
- ▶ Eksempeltekster
- ▶ I klartekst – blogg
- ▶ Quiz

FAKTA

- ▶ Begrepet klarspråk
- ▶ Lær av andre
- ▶ Undersøkelser
- ▶ Publikasjoner

Nettsidene

SØK

Snarveger

[Blogginlegg: Brukarretteiingar som folk forstår – ein uopnåeleg draum?](#)

(15.3.10) *Gjesteblagar er Jorunn Seim. Ho har hovudfag i translalologi og har arbeid som omsetjar, språkvaskar og teknisk forfattar i 15 år.*

Kva er det første du tenkjer på når du høyrer ordet "brukarretteiing"? At det er ein nyttig ting? At du gler deg til å lese kva som står der? Lat oss vere ærlege. Sjansen er større for at du anten aldri les brukarretteiinga, eller at du gir opp etter kort tid. Men må det vere slik?

[Seminar: Nynorske hjelpemiddel og kurstilbod](#)

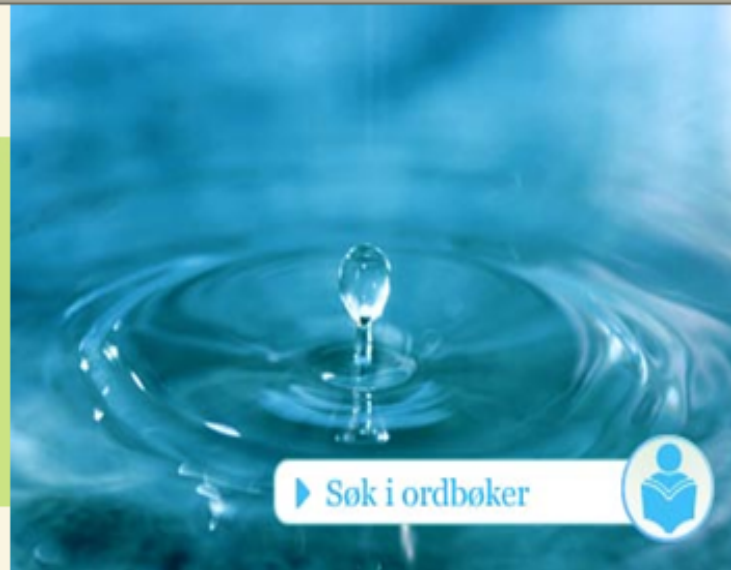
(8.3.10) Språktenesta for statsorgan i Språkrådet held med ujamne mellomrom møte og seminar om språklege emne som kan vera av interesse for tilsette i staten. **Meld deg på innan 22. mars.**

[Eit hav av idear](#)

(8.3.10) Fiskeri- og kystdepartementet (FKD) driv systematisk språkkrøkt. Departementet har sett av meir enn ei halv stilling til arbeid med språksaker. Dei tilsette får gå på klarspråkskurs og nynorsk kurs, og leiinga har slege fast at språkkrøkt er eit leiaransvar.

[Søk støtte til språkprosjekt](#)

▶ [Søk i ordbøker](#)

KLART SPRÅK I STATEN

«Det offentlege har eit særleg ansvar for å stå fram som eit godt føredøme når det gjeld å bruka eit godt og klart språk.»

Stortingsmelding nr. 35 (2007–2008)

Siste blogginlegg:

- ▶ [Brukarretteiingar som folk forstår – ein uopnåeleg draum?](#)
- ▶ [Derfor skriver vi tåketekster ingen skjønner](#)
- ▶ [På papiret](#)
- ▶ [Språket skal være ikke et gjerde, men en båt](#)
- ▶ [Munn godt som forhåndsregel mot hjerneteppe](#)

For hver enkelt som skal skrive

- Vær klar-plakaten
- Sjekkliste for skribenter
- *Kansellisten*
- Nynorskhjelp
- Kurset *Klart språk i forvaltningen* (Difi)
- Nynorsk kurs (Difi)
- Før- og ettereksempler (brev, skjemaer, veiledninger)
- Quiz
- Tåkeprat (sende inn og lese eksempler)

STARTHJELP

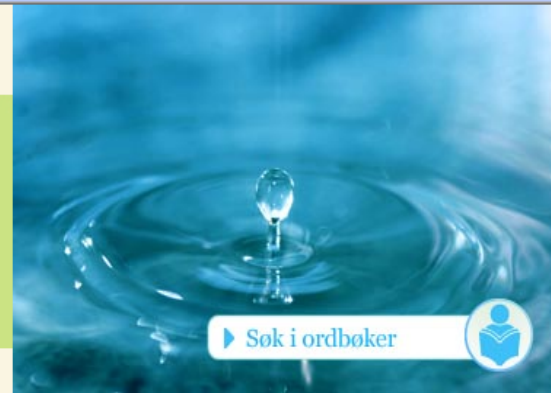
- Vær klar
- Gå på kurs
- Søk støtte
- Ta prisen

VERKTØY

- Skriveråd
- Lage språkprofil
- Eksempeltekster
- I klartekst – blogg
- Quiz

FAKTA

- Begrepet klarspråk
- Lær av andre
- Undersøkelser
- Publikasjoner
- Tåkeprat

Nettsidene Snarveger

[Klarspråk](#) > [Verktøy](#) > [Skriveråd](#)

[Sjekkliste for skribenter](#)

[Sjekkliste for skribentar](#)

[Kansellisten](#)

[Nynorsk hjelp](#)

[Navn på statsorganer](#)

[Lesbarhetsberegner](#)

[Hjelpemiddel på nettet og i handelen](#)

Skriveråd

Her har vi samla ulike hjelpemiddel for deg som skriv. Klikk på lenkjene under eller i venstremenyen.

- [Sjekkliste for skribenter](#)
- [Sjekkliste for skribentar](#)
- [Kansellisten](#)
- [Nynorsk hjelp](#)
- [Navn på statsorganer](#)
- [Lesbarhetsberegner \(liksberegner\)](#)
- [Hjelpemiddel på nettet og i handelen](#)

[Skriv ut](#)

Har du et spørsmål?

På Språkrådets nettsider finner du artikler om [skriveregler og grammatikk](#). Der finner du også [svar på mange vanlige og mindre vanlige spørsmål](#).

Sjekkliste for skribenter: kontrollspørsmål

Nynorskhjelp: gode råd og liste med hjelpemidler

Kansellisten: liste med støvete og gammeldagse ord

Språkrådets nettsider

- Bokmålsordboka og nynorskordboka!
- Svar på spørsmål
- Skriverregler og grammatikk
- Fra bokmål til nynorsk
- Nettkurs i nynorsk (under *Skolesider*)
- Geografiske navn
- Navn på statsorganer

SPRÅKHJELP

- ▶ Rettskriving og ordbøker
- ▶ **Råd om språk**
- ▶ Leik og lær

TEMA

- ▶ Språkbruk i staten
- ▶ Skolesider
- ▶ IKT og språk
- ▶ Terminologi og fagspråk
- ▶ Stedsnavn

POLITIKK OG FAKTA

- ▶ Språkpolitikk
- ▶ Lov og rett
- ▶ Fakta om norsk språk
- ▶ Andre språksider

[▶ Søk i ordbøker](#) Nettsidene Snarveger [Førstesida](#) > [Språkhjelp](#) > [Råd om språk](#) > Svar på språkspørsmål

Svartjenesten i Språkrådet

Svar på språkspørsmål

- Fra bokmål til nynorsk
- Norsk for engelsk
- Dataspråk
- Lærebokspråk
- Navn på foretak
- Råd om uttale
- Kjønnsbalansert språk
- Sensitive ord
- Små forskjeller
- Nynorsk – hjelp til selvhjelp

Svar på språkspørsmål

Her har vi samlet en del svar på vanlige og mindre vanlige spørsmål. Bruk søkefunksjonen i nettleseren for å søke i lista. Du kommer tilbake til innholdsfortegnelsen ved hjelp av tilbakeknappen i nettleseren.

Innhold

- ▶ ["benchmark"](#)
- ▶ [preposisjoner ved stedsnavn](#)
- ▶ [nordlending](#)
- ▶ [De og Deres](#)
- ▶ [allikevel og likevel?](#)
- ▶ [utelate infinitivsmerket?](#)
- ▶ ["være snill å" eller "være snill og"?](#)
- ▶ ["i byrjinga av 1600-talet" eller "på byrjinga av 1600-talet"?](#)
- ▶ [tallord eller siffer?](#)
- ▶ [standard for e-postadresser?](#)
- ▶ [vev eller nett?](#)
- ▶ [verb som lykkes og synes i supinum?](#)
- ▶ [endelsene -asjon og -ering](#)
- ▶ [subverb](#)
- ▶ [stor eller liten forbokstav?](#)

Skriveregler og grammatikk

- Søk i ordbøker
- Historiske navn
- Geografiske navn
- Navn på stater
- Innbyggjarnamn
- Navn på språk
- Navn på statsorganer
- Titlar på norske kongelege
- Transkripsjon:
- Nyttige hjelpemidler
- Ordlister til skulebruk
- Rettskrivningsvedtak 1962–2003
- Rettskrivningsendringer 2005
- Ordtilfang nynorske ordlister

Skriveregler og grammatikk

Artiklene er dels på bokmål, dels på nynorsk.

Innhold

- ▶ ["I" eller "på"?](#)
- ▶ [Aksenteikn](#)
- ▶ [Apostrof](#)
- ▶ [Bindestrek](#)
- ▶ [C-feller og x-feller](#)
- ▶ [Dato, årstall, klokkeslett og tidsrom](#)
- ▶ [De – dem, de som – dem som \(bokmål\)](#)
- ▶ [Eitt eller fleire ord?](#)
- ▶ [Forbokstavord](#)
- ▶ [Forkortinger](#)
- ▶ [Høflighetsform](#)
- ▶ [Imperativ \(bydeform\)](#)
- ▶ [Kommaregler](#)
- ▶ [Mellomrom](#)
- ▶ [Orddeling ved linjeskift](#)
- ▶ [Partisipper og adjektiv på -et og -ete i bokmål](#)
- ▶ [Preposisjonsbruk \(bokmål\)](#)
- ▶ [Preposisjonsbruk \(nynorsk\)](#)
- ▶ [Punktoppstilling](#)
- ▶ [Punktum](#)
- ▶ [Semikolon](#)
- ▶ [Skråstrek](#)
- ▶ [Stor eller liten forbokstav?](#)
- ▶ [S-verb i bokmål](#)
- ▶ [Tall](#)
- ▶ [Tankestrek](#)
- ▶ [Å eller og?](#)

Øvelser

- ▶ [Forkortinger, aksenter og andre emner](#)

- Språkrådet: www.sprakradet.no, www.klarsprak.no
- Astronomer mot orddeling: www.amo.no
- Finn-Erik Vinje: *Skriveregler* (8. utg., 2005)

Ordbøker/-lister

- *Bokmålsordboka* på nettet:
www.sprakradet.no/Ordboeker/Soek/
- *Tanums store rettskrivningsordbok* (9. utg., 2005)
- *Norsk ordbok med 1000 illustrasjoner* (2005)
- www.ordnett.no (betalingstjeneste): norsk – engelsk/tysk/fransk, Riksmålsordboken, tekniske ordbøker, fremmedordbok m.m.

1 Hvilken preposisjon er mest presis?

- a) Regjeringen vil skjerpe straffen i forhold til drap.
- b) Regjeringen vil skjerpe straffen mot drap.
- c) Regjeringen vil skjerpe straffen for drap.

2 Hvordan forkorter vi *for eksempel*?

- a) f.eks
- b) f.eks.
- c) f. eks.
- d) f eks

3 Hvordan forkorter vi *på grunn av*?

- a) p.g.a.
- b) pga.
- c) pga

4 Hvordan forkorter vi *med videre*?

- a) mv.
- b) m.v.
- c) mv

5 Hvordan forkorter vi *merverdiavgift*?

- a) m.v.a.
- b) MVA
- c) mva.
- d) M.V.A
- e) MVA.
- f) mva

6 Hva er riktig skrivemåte?

- a) pc'en
- b) pc-en
- c) pcen

7 Hva er *mm* forkortelsen for?

- a) med mer
- b) med mva
- c) millimeter
- d) med mindre

8 Hvordan forkorter vi *eventuelt*?

- a) ev.
- b) evt.
- c) ev
- d) evt

9 Hva er riktig skrivemåte?

- a) 200 000
- b) 200.000
- c) 200000

10 Hva er grammatisk riktig kommasetting?

- a) Mer arbeidsrettede tiltak og tjenester, og en mer fleksibel og bedre samordnet bruk av virkemidler, vil bidra til å lette overgangen fra trygd til arbeid.
- b) Mer arbeidsrettede tiltak og tjenester og en mer fleksibel og bedre samordnet bruk av virkemidler, vil bidra til å lette overgangen fra trygd til arbeid.
- c) Mer arbeidsrettede tiltak og tjenester og en mer fleksibel og bedre samordnet bruk av virkemidler vil bidra til å lette overgangen fra trygd til arbeid.

11 Hva er grammatisk riktig kommasetting?

- a) Et mål med den pensjonsreformen som nå pågår, er å få flere til å stå i arbeid etter 62 år.
- b) Et mål med den pensjonsreformen som nå pågår er å få flere til å stå i arbeid etter 62 år.
- c) Begge er riktige.